

Halk Sağlığı Bakış Açışıyla Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) ile Mücadelesi

“Çevrim İçi” Sempozyumu¹

17-19 Eylül 2020

Sonuç Raporu²

20.9.2020

Halk Sağlığı Bakış Açışıyla Yeni Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Çevrim İçi Sempozyumu, Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER) tarafından HASUDER COVID-19 Görev Grubunun katkılarıyla 17-19 Eylül 2020 tarihlerinde çevrim içi ortamda üç gün süreyle düzenlenmiştir.

Dokuz farklı oturumda gerçekleştirilen Sempozyumun birinci gününe 193, ikinci gününe 163 ve üçüncü gününde de 135 kişi katılmıştır. Sempozyumda farklı oturumlarda gündeme getirilen konular; pandemide güncel durum değerlendirmesi, mücadelede meslek örgütlerinin rolü, mücadelenin başlıca engelleri ve çözümleri, başarılı bir pandemi mücadelesi için mezuniyet öncesi ve sonrası eğitim gereksinimleri, risk yaklaşımı, infodemi ve mücadelesinde medyanın rolü, alandan farklı deneyimler, gelecek için öneriler olmuştur. Sempozyum, TTB STE/STM Akreditasyon Kredilendirme Kurulu tarafından 10,5 puan ile kredilendirilmiştir. Sempozyum sonunda talep edilmesi halinde katılımcılar için katılım belgesi düzenlenmiştir.

Sempozyum kapsamında öne çıkan tespitler aşağıda sunulmuştur:

1. Dünya olağanüstü bir dönemi yaşamaktadır.
2. Hastalıkla ilgili 11 Mart 2020 tarihinde pandemi ilanından³ bu yana uzunca bir süre geçmiş olmasına rağmen konu halen güncelliğini korumaktadır. Dünyada ve ülkemizde kesinleşen vaka ve ölüm sayılarında artış sürmektedir.
3. Kanıta dayalı yaklaşımlarla, doğru ve zamanında uygulanan yöntemlerle pandemi yönetilebilir.
4. Pandemi yönetiminde, bireyin ve kurumun sorumluluğu olmakla birlikte, temel sorumluluk kamuya aittir.
5. Türk Tabipleri Birliği, tıpta uzmanlık dernekleri ve sağlık profesyonellerinin bütün meslek örgütleri pandemi mücadelesinde önemli bileşenlerdir. Bu örgütlerin kendi arasındaki iletişim ve sinerjinin güçlü olması gerekir. Kamu otoritelerinin bu güçten yararlanması birey ve toplum sağlığının pandemi sürecinde de korunması için, pandemi mücadelesi için yararlı ve gereklidir.
6. Başarılı bir pandemi yönetimi için doğru risk iletişimi, verilerin şeffaf bir biçimde açıklanması, toplumda bireylerin önlem almasının sağlanması, toplumun tamamında güvenin sürekli olarak sağlanması, sörveyans sisteminin bütün aşamalarının başarı ile sürdürülmesi, toplumda hastalığın yayılımının önlenmesi (kaynak araştırması, temaslı

¹ [Internet] <https://hasuder.org.tr/halk-sagligi-bakis-acisiyla-yeni-koronavirus-hastaligi-covid-19-mucadelesi-cevrim-ici-sempozyumu/> Erişim:20.09.2020.

² Rapor; oturumlar sırasında konuşmacı, oturum başkanı ve katılımcılar tarafından gündeme getirilen, sunum içeriklerinde paylaşılan içeriğin temel noktaları dikkate alınarak hazırlanmıştır.

³ [Internet] <https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19> Erişim:20.09.2020.

belirleme, izolasyon, vb), hastalığa özel tedavinin geliştirilmesi, tedavi olanaklarının herkes için erişilebilir olması, aşı geliştirilmesi temel adımlardır. Akademi ve hizmet sunucu iş birliği, tüm taraflar ile diyalog, hazırlıklı olmak, savunuculuk, insan kaynakları ve yönetimi gibi konuların da süreç yönetiminde önemi büyüktür. Sağlığın da içinde olduğu kamusal sistem içerisindeki bu gereklilikleri karşılayamayan durumlar/eksiklikler giderilmelidir.

7. Pandemide özel olarak etkilenen gruplar bulunmaktadır. Kadınlar, çocuklar, yeti kaybı olanlar, göçmen ve mülteciler, yaşlılar, mevsimlik tarım işçileri öne çıkan “kırılgan” gruplar arasındadır. Bu grupların ihtiyaçlarını karşılayabilmek için özel çalışmalara gereksinim vardır.
8. Pandemi sürecinde etik ikilemler yaşanmaktadır. Bir değeri korumaya çalışırken diğerinin zedelenmesi söz konusu olabilir. Bu dengeyi korumak yönetimlerin sorumluluğundadır. Pandemi süreci aynı zamanda;
 - a. Sağlık sistemleri için ahlaki, moral ve stres testi olmuştur.
 - b. Ülke yönetimleri için yetkinlik testi olmuştur. Bu süreçte ülkeler proaktif ya da reaktif olmayı tercih etmişlerdir. Proaktif olan ülkelerin pandemi mücadelesinin daha başarılı olduğu görülmektedir.
 - c. Sağlık çalışanları için bir yetkinlik sınavı olmuştur.
9. Pandemi sürecindeki ikilemleri çözebilmek için ihtiyatlılık ilkesi, şeffaflık, adalet, hesap verebilirlik gibi değerleri temel almak gerekmektedir.
10. Pandemi mücadelesi sağlık kurumlarında ve toplumda sürdürülmektedir. Mücadelenin başarılı olması için toplum çalışmalarının güçlendirilmesi gerekmektedir. Birinci basamak sağlık sistemindeki eksikliklerin giderilebilmesi için güncelleme çalışmalarına ihtiyaç vardır.
11. Pandemi sağlık kurumlarındaki rutin hizmetleri aksatabilmektedir. Aile planlaması hizmetleri, kronik hastalıkların yönetimi, tarama hizmetleri, vb. aksaklıklar orta-uzun dönemde sağlık sistemini ve toplumu olumsuz etkileyebilecektir.
12. Pandemi süreci mezuniyet öncesi tıp eğitiminin ve mezuniyet sonrası tıpta halk sağlığı uzmanlık eğitiminin olağan sürecini aksatmaktadır. Çeşitli yöntemlerle eğitimlerin sürdürülme çabasına rağmen, teorik ve özellikle de uygulamalı eğitimlerde eksiklikler yaşanmaktadır. Eğitimlerin çeşitli nedenlere bağlı olarak kesintiye uğramasından dolayı kazanılması gereken beceri (yetkinlikler) kazanılamamaktadır. Bu durum eğitim süreçlerini olumsuz etkilemektedir. Bunlara ek olarak, mezuniyet öncesi tıp eğitimi ve mezuniyet sonrası tıpta halk sağlığı uzmanlık eğitim içeriğinde yer alan bulaşıcı hastalıklar ve pandemi süreç yönetimi konularının geliştirilmesi, ihtiyaçlara göre güncellenmesi uygun olur. Teknoloji kullanılarak sürdürülen eğitimlerin etkileşim ve uygulamalarda geri düşmeyecek şekilde planlanması ve güncellenmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, mevcut sorumlu kurumların gereksinimleri karşılayacak çalışmaları hızla ve eşgüdüm içinde sürdürmeleri gerekmektedir.
13. Pandemi sürecinde “yanlış bilgi” olarak da bilinen infodemi kavramı mücadeleyi zorlaştırmaktadır. Bu konuda sağlık profesyonellerine ve medyaya önemli rol ve sorumluluklar düşmektedir.
14. Pandemi mücadelesi sürerken gerekli durumlarda çalışma koşullarının desteklenmesi, iyileştirilmesine ihtiyaç vardır. Çalışanların özlük hakları korunmalıdır. Pandemi nedeniyle meydana gelen hak kayıplarını önleyecek mekanizmalara ihtiyaç vardır.
15. Bilimsel araştırmaların desteklenmesi ve erken dönemde alınan sonuçların pandemi yönetimine katkısının sağlanması için paylaşım ortamlarının artırılması yararlı olur.

16. Güvenli, etkili, uzun süreli/kalıcı bağışıklık sağlayan aşı için çalışmalar sürmektedir. Halen Amerika Birleşik Devletleri, Çin başta olmak üzere dünyanın farklı ülkelerinde çalışmaların hız kazandığı bilinmektedir. Türkiye’de de çalışmaların farklı faz çalışmaları sürmektedir.
17. Sempozyum kapsamında aşağıda adları yazılı olan HASUDER Çalışma Grupları temsilcileri aracılığıyla pandemi süreciyle ilgili tespitlerini ve geleceğe dair önerilerini sunmuşlardır.
- Araştırma Görevlileri Çalışma Grubu
 - Bilişim Çalışma Grubu
 - Bulaşıcı Olmayan Hastalıklar Çalışma Grubu
 - Çocuk Sağlığı Çalışma Grubu
 - Engelliler Çalışma Grubu
 - Göçmen Sağlığı Çalışma Grubu
 - Halk Sağlığı ve Sosyal Bilimler Çalışma Grubu
 - İş Sağlığı Çalışma Grubu
 - Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Çalışma Grubu
 - Sağlık Politikaları ve İstihdam Çalışma Grubu
 - Sahada Çalışan Halk Sağlığı Uzmanları
 - Toplum Ruh Sağlığı Çalışma Grubu
 - Tütün ile Mücadele Çalışma Grubu
 - Uluslararası İlişkiler Çalışma Grubu

Bu çalışmaların HASUDER çatısında yatay ve dikey ölçekte ilerletilmesi mekanizmalara ihtiyaç vardır. Bu bağlamda; gelecek dönemde düzenlenebilecek çalıştay, vb. etkinlikler aracılığı ile HASUDER’in COVID-19 mücadelesinin güç kazanması olanaklıdır.

Sempozyuma katılan, katkı sunan, deneyim paylaşan bütün kişi ve kurumlara teşekkür ederiz.

Raporun yararlı olabilmesi dileğiyle...

Saygılarımızla

Düzenleme Kurulu